

Scientia Sanctorum

Collecta Ex Meditationibus Ludovici De Ponte, Joannis Busaei, Joan. Suffren, Juliani Hayneufve, Et Antonii Gaudier, &c. E Societate Jesu, In Dominicis, Festa & ferias totius Anni digesta. Cum Indicibus duobus. I. In singulos dies. II. Ad Exercitia Spiritualia

Puente, Luis de la

Dilingæ, 1685

Introductio totius operis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60561)

INTRODUCTIO AD MEDITANDUM.

CAPUT PRIMUM.

Quid sit Oratio mentalis?

ORATIO mentalis est exercitatio Quid sit
internarum animæ rationalis po-
tentiarum, nempe memoriæ, in-
tellectûs, & voluntatis, circa

Deum, & mysteria potissimum fidei, cum
collocutione interna & familiari ad Deum.
Unde quatuor habet partes.

Prima est exercitatio memoriæ, quâ Dei Partes
præsentia adducitur ante oculos, & mysterium Medit.
illud, circa quod meditandum est, per puncta 1.
distinctum memoratur, & intellectui proponi-
tur, cum fide viva, ac ferventi ipsius mysterij:
sine qua languebit meditatio, nec intelligitur, Isa. 7. 9.
quod frigide creditur, juxta illud: *Nisi credide-
ritis, non intelligetis.*

Secunda est ratiocinatio intellectûs circa 2.
propositam materiam: tum, ut eam intimè
percipiat; tum, ut eliciat documenta virtu-
tum, quæ voluntati amplectenda proponat.

Tertia est concitatio voluntatis, ut res fert 3.

A con-

2 *Introductio ad Medit.*

considerata, eliciendo varios actus & effectus vel erga Deum, amoris, fiduciæ, gratitudinis, vel erga seipsum, odij, compunctionis, desiderij meliorum, & similes: qui est finis meditationis.

4. Quarta est petitio eorū, quæ meditando intelleximus nobis expedire, cum fiduciali colloquio, vel ad unam speciatim ex divinis personis, pro re nata, & affectu: vel universè ad omnes. In petendo autē proferemus rationes, cur exaudiendi simus, quæ potissimum sunt tres.

1. *Ratio.* 1. Ex parte Dei, quia bonus, quia ipse amat nos, quia vult à se peti, quia sic glorificabitur; & tandem per singulas ipsius perfectiones nominatim expressas, potest fieri obsecratio. 2. Ex parte Christi, obtrendendo illius merita universè: tum sigillatim singula ejus mysteria, & actiones, passionésque: Denique per ipsius virtutes, quibus placuit Patri, eundem Patrem obsecrando. Modo ipsum Filium rogando per amorem, quo nos amplexus est; per officiū, quod gerit Mediatoris, per magnitudinem pretij, quo nos redemit. Et ipsum quoque Spiritum sanctum compellendo, pro eo amore, quo Christum prosequitur, ejusque merita: in quem sine mensura effusus est. 3. Ex parte nostra, prætenfa necessitate & miseria maxima. In iniquitatibus concepti sumus, intus urgemur à concupiscentijs, foris impedimur à dæmonibus, & à mundi illecebris provocamur, persequitur diabolus in nobis imaginem Dei, ut vel eo nomine debeat nos Deus ab injuria vindicare. Licebit hîc particu-
lares

lares necessitates, ac proprias sigillatim commem-
morare, ad divinam misericordiam magis per-
movendam. Aliquando etiam viri perfecti ob-
tendere possunt obsequia, ut Ezechias: *Memem-*
to Domine, quod ambulaverim coram te in verita-
te. Et Christus ipse: *Ego te clarificavi super ter-*
ram, & nunc clarifica me tu Pater.

R. Reg.

20. 3.

Ioan. 17.

4.

Atque modus iste orandi traditur ab Apосто-
lo: *In omni oratione & obsecratione cum gratiarū*
actione petitiones vestrae innotescant apud Deum.

Philip.

4. 6.

Nec istæ obsecrationes tam adhibentur ad per-
suadendum Deo, qui urget ipse, & præcipit, ut
petamus; quàm ad excitandum in nobis fervo-
rem devotionis, & impetrandi fiduciam, quo
mereamur exaudiri. Consentit prædictis illa
Augustini sententia: *Meditatio parit scientiam,*
scientia compunctionem; compunctio devotionē,
devotio verò perficit orationem. Etenim per me-
ditationem homo in Dei, & sui ipsius cogniti-
onem venit. Hinc compungitur, & erubescit de
propria vilitate, compunctus, in Dei misericor-
dia & bonitate conquiescit dulciter. Huc pro-
vectus, miscet colloquia cum Deo; necessitates
exponens suas, fidentérque postulans auxilium
opportunum.

Lib. de

spir. &

Ani. 6.

70.

CAPUT II.

De modo Colloquiorum.

IN colloquiis potissimùm consistit oratio, Finis
quorum finis est duplex: alter confessio lau- collo-
dis divinæ, alter imploratio gratiæ. Ad priorem qui du-
plex.

4 *Introductio ad Medit.*

Primus
finis.
Eph. 5.
15.

pertinent quatuor affectus à Paulo recensiti
*Impleamini Spiritu sancto, loquentes vobismetipsi
in psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus: can-
tantes & psallentes in cordibus vestris Domino,
gratias agentes semper pro omnibus, in nomine
Domini nostri Jesu Christi, Deo & Patri.*

Primus affectus: *In psalmis.* Hic & amor in
Deum cum deliberata voluntate non disceden-
di minimum ab illius mandatis. Hoc est psalte-
rium decem chordarum, quod in oratione pul-
satur, quando anima concipit alia, atque alia de-
sideria perficiendæ divinæ voluntatis.

Isa. 6. 3.

Secundus affectus: *in hymnis.* Hic est admi-
ratio & prædicatio divinarum perfectionum in
se, & operum mirabilium extra se: propter qua
Seraphim atque Cherubim incessabili voce pro-
clamant. *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Adde tu-
Bonus, misericors, sapiens, omnipotens; & si
quid aliud voles. Dicitis illi cum senioribus:
*Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtu-
tem & divinitatem, & sapientiam, & fortitudi-
nem, & honorem & gloriam, & benedictionem in
secula seculorum. Amen.*

Apoc. 5.
12.

Et quia major est omni laude, in vita omnes
etiam inanimes creaturas, ad eum laudandum,
ut fecerunt tres pueri in fornace; & totus ipse
in laudes effundere cum Davide, dicens: *Bene-
dic anima mea Dominum, & omnia quæ intrin-
se sunt, nomini sancto ejus.*

Pf. 102.
1.

Tertius affectus: *in canticis spiritualibus.* Hic
est gaudium & exultatio de divino bono in se,
& quod glorificatur à Sanctis in caelo & in terra

illie

Caput II.

§

illic per possessionem plenam, istic per spem.

Unde dicunt: *Alleluja, quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens, gaudeamus & exultemus, & demus gloriam ei.* *Apoc. 19. 6.*

Quartus affectus gratitudinis, agendo gratias pro beneficiis acceptis, nec non pro collatis in alios etiam, sive homines, sive Angelos: quin in ipsa inanimata, quæ per se nequeunt gratias agere, & in ipsos dæmones, qui nolunt, quia sunt obstinati in malo.

Alter finis colloquiorum est, *petitio gratia*. Secundus In petendo autem variè affici possumus: vel spiritu filiali erga Patrem, quâ ratione jussit nos orare: *Pater noster, qui es in caelis!* vel; ut mendicus à prædivate petit: nam *Dives est in omnes, qui invocant illum;* vel, ut æger medico infirmitatem suam exponit: vel ut discipulus à magistro edoceri cupit: vel si eò fiducia surgat, tanquam sponsa cum dilecto suo colloquatur. Sed in his omnibus Spiritus sanctus est præcipuus director, qui & *postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus,* suum affectum inspirans, qui est maximè opportunus. Quare Bernardus rectè dicit: *Devotionem esse linguam animæ, & qui illam tenent, optimè loqui & conversari posse cum Verbo æterno.* Licet etiam colloqui nobiscum ipsis, arguendo, increpando, excitando, ut sæpe in Psalmis: *Quare tristis es anima mea? Spera in Deo. Nonne Deo subjecta erit anima mea? Surgam, & ibo ad Patrem meum.* Sanctos etiam alloquemur, tum gratulando ipsis bona sua, tum nobis similia postulando.

Rom. 10. 12.

Rom. 8. 26.

Serm. 45. in Cant.

Pf. 41. 6. Pf. 61. 2.

CAPUT III.

De excellentia Orationis.

Virtutes
Orat.

PRæstantia apparet, quòd in ea exerceantur tam sublimes actus, ut in præcedentibus capitibus ostensum est. Quare Chrysostronus eam comparat Reginae cum amplissimo comitatu. Aliæ enim virtutes præcedunt, quibus præparatur anima orationi, fides, humilitas, reverentia, intentio pura: aliæ comitantur, charitas, religio, devotio, intellectus, sapientia, aliæque dona Spiritûs sancti: aliæ sequuntur, ardentia desideria, & exercitia virtutum, obedientiæ, patientiæ, temperantiæ, & reliquarum.

Oratio facit similes Angelis; Seraphinis, per ardentem amorem; Cherubinis, per scientiæ plenitudinem; Thronis, per altissimam in Deo quietem; Dominationibus, per dominium appetitûs proprii; Potestatibus, per imperium in dæmones; Virtutibus, per admirabilem operationem; Archangelis, per fortitudinem in arduis: Angelis, per obedientiæ promptitudinem; denique omnibus Spiritibus cælestibus, per sanctitatem & sapientiam.

Fructus. In oratione non ipse homo tantum cum Deo loquitur: sed vicissim Deus cum homine: *Locutio autem Verbi* (ut ait Bernardus) *est infusio doni. Inde letitia spiritûs inenarrabilis pax exuperans omnem sensum: Quare audiam, quid loquatur in me Deus, quoniam loquetur pacem in plebem*

Fructus.

Ser. 45.

1. Pet.

1. 8 Phil.

4. 7.

Pf. 48. 9.

ben suam, & super Sanctos suos, & in eos, qui convertuntur ad cor.

Oratio est connexa cum omnibus virtutibus, ut Cassianus docet: quòd oratio perfecta, sine istis esse non valeat: neque istæ absque oratione acquiri vel conservari possint, ex quo necessitas orationis commendatur. Oratio est finis omnium virtutum: quia per orationem inhæretur Deo, unione intima: quo refertur quidquid boni in vita agitur. Ibi Deus reddit centuplum pro iis, quæ ipsius causâ contempnimus, vel toleravimus, & arrham præbet vitæ æternæ.

Col. 9. e.

Clim.
gradus
28.

CAPUT IV.

De Materia Meditationis.

Materia est universè, quidquid divinitus revelatum est. Potest autem distingui, juxta conditionem meditantium, tripliciter. Nam aliqui peccatores sunt, sed cupiunt resipiscere: vel, si peccatum reliquerunt, adhuc subjacent vitæ prioris passionibus, quas mortificare desiderant. Unde Purgativam adhuc viam ingrediuntur. Alij, his superatis difficultatibus, profectui virtutum, & ampliori luminis cælestium acquirendo intendunt, quæ est Via Illuminativa. Alij denique progressi sunt ad familiarem & intimam cum Deo unionem, quæ dicitur Via Unitiva.

Via Purgativæ convenit meditatio circa ipsa peccata: ut cognoscatur eorum multitudo &

A 4

gravitas:

gravitas: tum dolor concipiatur admissorum, atque horror peccandi. Ad quem finem juvant, quæ timorem incuriunt, qui est initium sapientiae: qualia sunt novissima nostra, mors, iudicium, & infernus: de quibus, ut de aliis, ad ritè confitendum, & ad justificationis gratiam percipiendam, agitur in prima parte meditationum. Id ubi incipiens peregit, quo etiam à reliquiis peccatorum purgetur, incumbet in meditationem mysteriorum vitæ Christi Domini, & maxime ejus infantiae (de qua est secunda pars Meditationum) studens evadere quasi modò genitus infans.

2. Viæ Illuminativæ, quæ est jam purgatorum & in virtute proficientium, convenit meditatio, gestorum Christi per tempus suæ prædicationis, nec non Passionis obitæ: Nam proficimus agendo & patiando: utriusque documenta præbuit Christus eximia in vita & morte sua, cujus conversatio fuit, ut August. ait: *Mira facere & mala pati.* De his tractatur in III. & IV. parte Meditationum.

3. Viæ Unitivæ convenit meditatio, tum Christi humanitatis jam resuscitatæ & glorificatæ, tum Divinitatis in Trinitate personarum, divinarumque perfectionum, quæ tractantur in V. & VI. parte. *Montes excelsi cervis, petra refugium herinaceis.* Alta Divinitatis juga petunt agiles & expediti ab omni terreno affectu: imperfectis autem petra est refugium. *Petra autem erat Christus, ejusque humanitas.*

Istæ sex partes Meditationum sunt instar sex alarum

In Ps. 49.

Ps. 107.

18.

Cassian.

Coll 10.

c. 10.

alarum Seraphim, quibus ad DEUM attollimur, indèque purgati, illuminati, atque consummati, regredimur ad perficiendos alios; quia non debemus profectu proprio esse contenti, nisi & alios juvemus. Deinde ita ex his Meditationibus aliæ aliis conveniunt; ut quivis exercere se possit aliquando in omnibus, tametsi non eodem modo. Nam Perfectus, ex quibuscumque colliget fructum unionis: Incipiens autem seu Proficiens, pro sua necessitate, juvari poterit ex qualibet etiam Meditatione. Sed & Imperfectus potest aliquando assurgere ad actus unionis: ut & Perfectus timore concuti, ob admissa peccata. Et est varietas ingeniorum: ut quidam à suppliciis minùs percellantur, ad detestanda peccata; magis autem ex consideratione divini amoris. Ordinariè autem, viâ incedendum est cujusque gradûs propriâ, & Meditationes adhibendæ ac accommodatæ.

CAPUT V.

De ingressu ad orandum.

ANTE orationem præpara animam tuam, & Eccl. 19. noli esse quasi homo, qui tentat Deum. Huc Materia pertinet præparatio certæ materiæ, & digestio præparata. in puncta: alioqui anima evagabitur per varia sine fructu. Licet autem sequi impulsus Spiritûs sancti, si quando trahit aliò à materia proposita, dum non leviter fiat.

Primum igitur cogitabimus DEUM præsentem, qui cùm sit ubique, non acceditur ad illum præsentia.

passibus corporis, sed fide vivâ præsentia ipsius. Variè autem cogitari potest præsens, vel tanquam mare immensum me circumvallans, & continens, vel tanquam intrâ me existens per essentiam, præsentiam, & potentiam. Et hoc

Mat. 6. 6. est, quod ipse Dominus jussit: *Cum oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum.* Pete secretum cordis, & occlude ostia sensuum tuorum. Quod si in hac repræsentatione præsentia DEI, sentiat se homo affici singulariter, morari in ea licebit: ordinariè autem non, nisi ad se sistendum mente coram DEO: à cujus conspectu in reliquo etiam orationis decursu non est discedendum, ut monet David:

Pf. 18. 15. *Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper,*

Pf. 54. 13. *sed præcipuè in colloquiis, quando effundo orationem meam in conspectu ejus, & tribulationem meam ante ipsum pronuntio.*

Reverentia.

Secundò exhibenda est profunda reverentia DEO præsentem, tum gestu corporis, tum animi sensu, semel iterum ac tertio flexo poplite venerabitur illam majestatem, tanto majori jure, quàm id præstatum Regibus terrenis: dein etiam procidemus ad terram, exemplo Christi, qui

Heb. 5. 7. *preces supplicationesq; cum clamore valido, & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.*

Oratio præparat.

Post hæc in loco orationi designato genua flectam, & cruce me signabo, præmittens illud: *Per signum Crucis de inimicis nostris libera nos DEUS noster: ne ab illis impediatur in orando.* Tum invocabo SS. Trinitatem; *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,* in cujus virtute insti-

instituo, orationem auspiciari. Sunt, qui præmittant etiam confessionem generalem. Quia *Iustus Prov. 18. in principio orationis accusator est sui.* Et sunt, qui ab actione gratiarum ordiantur, ut S. Basilius monet: in quo sequi licet propriam devotionem. Sed illud tamen ab omnibus servandum, ut aliquam brevi precatatione dirigatur præsens opus ad gloriam DEI, & postuletur gratia rectè perficiendi.

CAPUT VI.

De difficultate meditandi, & de distractionibus.

Meditatio, quæ est operatio mentis, & discussio propositæ materiæ, magnam habet difficultatem, ut absque evagatione fiat: de quo etiam Sancti queruntur. *Cogitationes meæ, inquit Job, dissipatæ sunt, torquentes cor meum: 11.* Et David: *Cor meum dereliquit me.* Provenit autem ex diversis causis. Vel à dæmone satagente impedire fructum orationis, vel ex conditione phantasiæ per se vagæ & volubilis, vel ab affectibus immortificatis, mentem ad se rapientibus, vel à curis sollicitantibus animam, atque pungentibus, vel à remissione & ignavia, vel denique à defectu discursus.

Universè oportet rem meditandam probè concipere: deinde circa illam expendere causas, effectus, circumstantias. Velut in mysterio Incarnationis; primò rem ipsam, prout fides docet, menti distinctè objiciam: deinde considerabo

rabo causam motivam tanti operis, quæ fuit bonitas & misericordia DEI, non merita hominum: tum finem, ostensionem divinæ bonitatis, & reparationem generis humani, postmodum fructus, justificationem, resurrectionem, & glorificationem nostram: item damna alioqui obventura: denique circumstantias loci, temporis, & modi, & qualem carnem & animam assumpserit. Cæterum in singulis punctis immorandum est, quoad fructus eliciatur, nec ad alia properandum: Et quia, cum à Spiritu sancto peculiariter impellimur, succedunt omnia, oportet etiam, quando extraordinario illo ductu destituimur, per ordinarium gratiæ auxilium, quod non negatur volenti, adniti, quantum possu- mus, qui conatus, ut minùs habeat internæ consolationis, fortè plùs meriti, ob majus nostrum studium, & conflictus difficultatem.

Mat. 14. Aderit Christus laborantibus in remigando, & tranquillum faciet.

32.
Remedia. Adversus evagationes & ariditatem Spiritûs juvant ista. 1. Humilitas ex cognitione propriæ infirmitatis, & confusione, quod ita cum DEO versetur. 2. Constantia propositi non admit- tendi ullam cogitationem alienam, conatûsque

Gen. 15. repellendi, exemplo Abrahæ, qui à sacrificio abigere volucres perseveravit, donec ecstasi correptus, meruit de maximis divinitûs edoceri.

11.
3. Oratio, quâ petatur à DEO remedium. *Cor meum dereliquit me: complaceat tibi Domine, ut eripias me. Et: Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me Domine, defecit spiritus meus.*

Pf. 39.

13.

142. 7.

meus.

mens. 4. Fiducia, quòd DEUS aderit conanti- 4.
 bus, cùm ipse jubeat orare. Dicam: *Declinate Ps. 118.*
à me maligni, & scrutabor mandata DEI mei. 115.
 Et: *Venite adoremus, & procidamus, & plore-* *Ps. 94. 6.*
mus ante DEUM, qui fecit nos.

CAPUT VII.

*De quibusdam extrinsecis adjumentis
 ad meditandum.*

ET si meditatio est opus intellectûs: juvatur Admini-
 tamen ab imaginatione, linguâ, & sensi- cula me-
 bus. I. Phantasia, etsi alioqui impedit, cùm va- dit.
 ga est: tamen confert vis illius ad repræsentan- I.
 dum intus rem per imagines, ut quasi præsens Imagi-
 cernatur. Quare id erit faciendum in exordio natio.
 meditationis, pro qualitate rei meditandæ. Ut
 si de inferno, cogitetur locus tanquam carcer,
 obscurus, arctus, profundus, horridus, igni-
 vomus, quo detineantur damnati. Si de Christi
 Nativitate, specus ventis pervia, in qua jaceat
 Salvator. Verùm, qui difficulter efformant hâsce
 imagines corporeas, potiùs abstineant, ne caput
 lædant: qui verò facilè, & vehementer concipi-
 unt, caveant tum à læsione capitis, tum ab
 elusione diabolica, quâ fit ut phantasma pro re
 accipiatur, & putetur divina ostensio, quæ est
 imaginationis propriæ figmentum.

II. Juvat lingua, sive oratio vocalis ipsam II.
 meditationem, præcipuè in ariditate & distra- Lingua.
 ctionibus; nam excitatur ad attentionem ani-
 ma, & ad torporem excutiendum. Fit autem
 dupli-

14 *Introducet. ad Medit.*

duplīciter : vel cūm mens ex affectu prorumpit in verba minimē prāmeditata, aut composita : vel cūm aptam aliquam precationem ab alio compositam in eum finem excitandi seipsam, assumit.

III.
Sensus.

III. Quod ad sensus externos attinet, quidam sunt collectiores, vitatis omnibus objectis, occlusisque sensibus : alij autem aspectu cæli, aut plæ imaginis, vel etiam conventu pio permoventur, & motibus cæteris, ut tunctione pectoris, geniculatione frequenti, prostratione corporis, expansione brachiorum, statione : alij aliter afficiuntur, vitanda autem in publico, quæ insolita sunt.

CAPUT VIII.

De examine faciendo super Meditatione.

Quid examinandum. **C**onfert multūm ad fructum, ut super meditatione jam peracta instituatū examē. Id, quod circa alias quoque orationes vocales, præsertim longiores facere, operæ pretium erit.

I. I. Examinabo accessum ad meditandum : an præparata sufficienter materia : an præsentia DEI ante oculos studiosè posita : an opus illud purâ intentione in DEUM direxerim, & obtulerim, gratiâ dignè perficiendi postulatâ. Quod si minùs præstiterim, dolebo, cum proposito emendationis.

II. II. Examinabo progressum orationis : distractisne, atque aridus, an collectus & devotus fuerit.

fuerim, an multus in discursibus, & parùm affectibus intentus: an bona desideria ac proposita in posterum conceperim: & quâ reverentiâ in colloquiis cum DEO meo habuerim. Si quid bene gestum, DEO referam acceptum, gratiasq; agam: quod si minùs, ejus rei causam investigabo, ad removendum.

III. Examinanda sunt ipsa lumina in meditatione percepta, & affectus spirituales, dispi- III.
ciendo, quò ducant animam, & quales in ea pariant effectus, ut discamus varios spiritus discernere.

IV. Dispicendum quâ ratione exequi valeamus, atque in praxim quamprimum deducere, IV.
quæ intelleximus, nobis esse facienda: nam arbor infructuosa excinditur: Justus autem erit *ps. 1.3.*
vanquam lignum, quod plantatum est secùs decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo. Cæterùm fructus meditationis esse Fructus
debent, reformatio morum, vitatio culparum medit,
etiam levium, declinatio occasionum mali, & quarumvis imperfectionum, refrænatio passionum, victoria difficultatum in exercitio virtutum, superatio tentationum: studium laborandi ac patiendi in iis, quæ sunt proprii statûs, & vocationis accurata exercitatio: denique imitatio Christi, in charitate, humilitate, patientiâ, obedientiâ, Crucis amore, mortificatione, cæterisque virtutibus, ac præsertim, quâ quisque maximè indigere se sentit.

CAPUT IX.

De variis orandi modis.

Quæ est hominis infirmitas, ut spiritualium rerum tædium facillè concipiat, ad illud vitandum excogitati sunt à viris sanctis diversi modi orandi. Tres S. P. noster Ignatius quàm accommodatissimos tradit.

I. I. Modus est, quo Decalogi præcepta, aut vitia capitalia, aut internæ animæ potentiæ, ipsiq; sensus exteriores pro materia meditandi assumuntur. Qui modus convenit viæ purgativæ, ac de illo agetur in 1. parte Meditationum, ubi propriæ de iis capitibus considerationes proponuntur.

II. II. Modus, cùm Psalmi alicujus versiculus, aut alia Scripturæ sententia, aut etiam Hymni Ecclesiastici pars ad meditandum proponitur, eliciendo ex ea spiritum, fructumque latentem. Itaque singula verba pensitanda sunt, & quò spectent, considerandum. Nam si DEUS in proposita sententia loquatur homini, aut docet, aut præcipit, aut corripit, aut terret: vel contrà, erigit, solatur, allicit: & pro affectu flectendus est animus, DEOq; subjiciendus. Si autem homo loquatur DEO, ut passim in Psalmis, aut laudat & gratias agit, aut petit peccatorum veniam, vel liberationem à malis, aliave beneficia: Induendus porrò est ille affectus, quem verba præ se ferunt, vel ejusmodi sententia debet assumi, quæ conveniat affectui, quem volumus in nobis exci-

excitare. Convenit iste modus viæ Illuminati-
væ, quæ scrutatur mysteria divinorum eloquio-
rum, ad proficiendum in spiritu. Praxis trade-
tur in 2. & 3. parte Meditationum, circa oratio-
nem Dominicam, & salutationem Angelicam,
& alias Christi Domini sententias, quæ in primis
efficaces sunt. Nam *labia ejus lilia distillantia Cant. 5.*
myrrham primam. Et ipse de se: *Verba, quæ*^{13.}
ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt, quod^{Ioan. 6.}
Petrus agnovit, cum dixit: *Verba vita aterna*^{4. 69.}
habes.

III. Modus constat variis affectibus per in-
tervalla respirationum, non enim hæretur diu-
tius in verbo aut parte aliqua sententiæ, nisi
quantum inter unam aut alteram respirationem
intercedit, veluti carpendo cursim ex propo-
sitis fructum, & alium post alium affectum con-
cipiendo, & quasi jacula in cælum jaciendo.
Quod exprimere videtur David in illis verbis:
Os meum aperui, & attraxi spiritum: quia man-^{psal. 18.}
data tua desiderabam: quasi ad singulas attra-^{13.}
ctiones funderet orationem. Convenit hic mo-
dus viam ingressis Unitivam.

CAPUT X.

De supplendo labore meditandi.

TRipliciter se habent homines in meditan-
do: quidam plus ratiocinationi dant, mi-
nus affectui: alij plus affectui, sed cum ratio-
cinatione, alij simplici intuitu rei in affectus
assurgunt: quæ est contemplatio. Verum ad

Diversitas me-
ditat.

B

hanc

Simile.

hanc fere non perveniunt, nisi qui in meditando & inquirendo, se diu exercuerunt. Velut cum puella nubere volens, de sponsi conditione multa exquirat, sed omnibus compertis, ad solam illius mentionem, aut subitum conspectum, tota exhilarescit, nequicquam expendens singula, ob quæ est sibi amabilis: sed ex præconcepta cognitione subito exardescens. Ita, qui diu multumque per meditationis studium in Christi Domini gesta inquisierunt, & deprehenderunt, qualis, quantumque sit, tandem absque alio discursu, ad quamvis occasionem, in eum rapiuntur, atque ita de aliis meditationis argumentis. Quia tamen in nobis facilius delentur spiritualium rerum imagines, oportet etiam, exercitatos viros renovare subinde ipsas meditationes, quibus foveatur ac confirmetur notitia illa habituata, lumenque rerum divinarum.

DEI bonitas.

Cæterum solet Deus quosdam etiam minus in meditando antea versatos prævenire in benedictionibus suis, & speciali lumine perfusos subito illustrare, atque ob oculos intuendum ponere, unde in varios affectus incalescant. Idcirco, qui debilitate capitis, aut alio impedimento prohibentur meditationi intendere, hanc rationem poterunt servare: ut proposita sibi aliqua certa materia, cæleste lumen implorent, quod suppleat conatum laborumque meditando: præsertim, quia ex præterito usu accedit semper aliquod juvamen, cum non planè sint res ignotæ, & nunquam antea perpensæ. Aderit

rit DEUS, qui non deserit in se confitentes. Triplex autem notitia universè spectatur: sui ipsius, Christi Domini, DEI ac ejus perfectio- num & operum: quæ notitiæ ita sunt connexæ inter se, ut ex alia in aliam facilè fiat gradus inter meditandum: & habent singulæ proprios quos- dam affectus.

CAPUT XI.

De extraordinariis orandi modis.

ORationis donum à Spiritu sancto est, illic promissum: *Effundam super domum Da- Zach. 12. vid & super habitatores Jerusalem Spiritum gra- 10. Rom. tia & precum: nam, nescimus, quid oremus. si- 8. 2. ent oportet.* Non tamen uno modo Spiritus san- ctus docet orare, ut valde sit reprehensibile, quod quis velit, omnes alios tenere eum mo- dum, quem ipse probat, ac sequitur: cùm Spi- ritus sit unus & multiplex.

Porro generatim modi orandi sunt duo, alter ordinarius, de quo hæctenus dictum est; alter *Sap. 7. 22.* verò extraordinarius, isque multiplex. Sed hunc nec postulare, nec expetere quidem licet; quòd id sit præsumptionis, & periculo illusio- nis expositum, *transfigurante se diabolo in An- 2 Cor. 11. gelum lucis: oblatum autem à Deo submissè & 14.* cautè oportet admittere, servatis documentis, quæ 3 p. medit. 19. traduntur, & p. 5. ubi de ap- paritionibus Christi: juvat tamen quædam non ignorare ad hunc modum pertinentia.

Est igitur sciendum, quòd quemadmodum in parte animæ sensitiva habemus quinque sensus exteriores, quibus res sensibiles & delectabiles percipimus: ita proportione quadam in parte rationali sunt actus illis similes, quibus invisibilia DEI & delectabilia percipiuntur: unde existit cognitio quædam experimentalis divinorum: quæ tantò præstat noticiæ ratiocinationibus comparatæ, quantò degustatio mellis antecellit omnem de ea re discursum. Hinc existit mystica Theologia, quæ est sapientia, sive sapida scientia Dei. de qua Dionysius, & alij Patres, & nominatim Bonav. de 7. itineribus æternitatis, in 6. itinere. Sed in hujusmodi, ut Bernardus ait, *Non capit intelligentia, nisi quantum experientia attingit.*

I.
Visio.

Primus modus communicationis est, velut aspectui objiciendo aliquod mysterium in tam claro lumine, ut videre homo sibi videatur ipsam rem: quamvis ea visio non excludat fidem. Hanc notitiam comitatur júbilus, qui est gaudium velut exilentis animæ præ lætitiâ, ob tam eximiam charitatem; quale apud Job: *Deprecabitur DEUM, & placabilis ei erit, & videbit faciem ejus in júbilo.* Ad quod invitamur à DEO ipso: *Vacate & videte, quoniam ego sum DEUS.* Sed vacare oportet à terrenis. Tales illustrationes immittere solet Deus servis suis, sed tanquam fulgurationes transeuntes: ut subito cernant quasi oculis mysterium quoddam, aut fidei veritatem: ex quo mirifici in anima affectus relinquuntur. Quin ipsi peccatores non-

Job 33. 2.

Pf. 45.

11.

nonnunquam similiter illustrantur, ut perspiciant vel peccati malitiam, vel quid aliud, unde penitus immutentur. De quo in P. 5. de conversione Pauli.

Secundus modus per internum auditum: quando Deus ita se interiùs communicat, ut quædam spiritualia verba formet, quibus doceat animam, vel voluntatem suam circa rem aliquam disertè intimet. Ubi non res ipsa cernitur, ut in primo modo, sed percipitur, quid Deus velit, ad cuius vocem diffluit in affectus Sponsa:

II.
Auditus.

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Cant. 56.

Huic internæ locutioni similes sunt inspirationes internæ: quæ communiter Justis, ac ipsis peccatoribus immittuntur: quæ sunt voces Dei, sed non illo modo expressæ. Ambos modos per

visum & auditum insinuat Job: *Auditu auris* Job. 42. *audiui: nunc autem oculus meus videt te.* Sed 5.

præstat visus, ut habens plus claritatis: quia res ipsa cernitur, non dicitur solùm. Ergo *audiam,* Psal. 48. *quid loquatur in me Dominus.* 9.

Tertius modus per internum olfactum, quo præsentitur quædam rerù divinarum quasi fragrantia, valde reficiens confortansque animam,

III.
Odoratus.

atque in earum prosecutionem inflammans,

ut dicat: *Curremus in odorem unguentorum tuorum:* Cant. 14.

Et Bonav. de Joanne Apostolo refert, orare solito: *Odor tuus, Domine, excitavit in nobis concupiscentias æternas.* Sicut canis, vestigia feræ odoratus, non desistit iis insistere, donec reperiat: ita anima suavitate æternorum intimè delinita, ad ea se extendit, nihil morata, quid-

quid est extra illa. Solent, qui ad Religionem vocantur, aliquid de hoc odore percipere, quando per difficultates quascunque, à proposito nequeunt retardari.

IV. *Gustus.* Quartus modus per internum gustatum, quo fiunt homini Deus & divina supra mel & favū: contraque planè desipiunt omnia mundana: & solet is sapor etiam in sensum redundare, ut Davidi contingebat: *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum.* Per hunc saporem sit nobis suave jugum Domini, & exercitatio virtutum alioqui difficilium: *O Domine quàm magna est multitudo dulcedinis tuae, quam abscondisti timentibus te!* quasi dicat: magna & multa est dulcedo: Quippe unaquæque virtus suam habet propriam, & eam magnam dulcedinem, unde existat fervor operandi. Verùm etsi non datur cuivis ille sublimis gustus: aliquid tamen de illo communicatur justis ordinariè, & ipsis peccatoribus, ut ablaçentur à sensuum voluptatibus: sed illis in primis datur, qui Christi amore, se penitus abdicarunt omnibus desiderabilibus.

V. *Tactus.* Quintus modus per spiritualem tactum, quo Deus velut tenetur arcto complexu: *Tenui eum, nec dimittam.* Quin & osculū expetitur: *Osculetur me osculo oris sui.* Et vicissim Deus, subjecta capiti leva, *dextra sua amplexatur* sponsam. Hæc est quædam adhæsiō, de qua scriptum est: *1 Cor. 6. Qui adheret Domino, unus Spiritus est:* ut absit hinc omnis carnalis cogitatio. Hi sunt spirituales quasi sensus, quos Deus tribuit, ut placet,

ect. Nos interea mortificemus sensus nostros exteriores ut participare possimus de interioribus: nam teste Gregorio: *Ubi externus sensus clauditur: mox internus aperitur.* Contra verò teste Augustino: *Internus sensus dormit, si suis externus voluptatibus se tradit.*

CAPUT XII.

De præscribendo tempore meditationi.

Orationis duplex tempus esse potest: unum Orationis tempus duplex. quotidianum & statum, alterum extraordinarium, cum ad unam vel plures hebdomadas, cæteris curis sepositis, homo se tradit divinarum commentationi, quod ob plures causas suscipi potest. I. Ad seriam conversionem, per accuratam & generalem confessionem. II. Ad comparandum mysticæ hujus Theologiæ usum per plures hebdomadas, sub aliquo spirituali duce. III. Ad consulendum Deum de vitæ statu, vel etiam de negotio aliquo gravi suscipiendo. IV. Quando aliquis vir in hoc genere exercitatus, sentit se languere, ad excitandum spiritum. V. Quando etiam nihil horum sufficit ad fruendum Deo per otium.

Ordinarium & quotidianum tempus non Ordinarium tempus. potest omnibus idem præscribi; utile foret manè aut vesperi horam unam ponere, exemplo Christi, cum objecit Apostolis: *Non potuistis una hora vigilare mecum?* Mat. 26. Si minùs liceat horam dare 40. re, saltem mediam; aut quartam partem & in

Dan. 6.
10.

festis amplius aliquid. Sed quod constitutum semel fuerit, vel ex obligatione instituti, vel ex devotione, debet inviolabiliter observari: alioqui semel aut iterum omittendo, fit ut penitus negligatur. In quo imitabimur Daniele: qui nec metu mortis intermisit ternum quotidie precatationis tempus; unde meruit à leonibus illæsus servari. Ita nos ob consuetum orationis tempus non patiemur jacturam aut damnum in cæteris negotijs: ob quæ alioqui solemus à consuetis exercitijs avocari.

Jaculatoriæ
preces.

Luc. 18. re
1.
Ps. 75.
11.

Juvant orationem frequentata per diem ad Deum suspiria, quas jaculatorias vocant orationes, quibus devotio in meditatione concepta fovetur: & qui illi non vacant, per ea suppleant illius vices & fructum. Et est eo facilius, quòd brevius, & potest affectuosius fundi: neque enim Deus in multiloquio exaudit: & ita etiam impletur Christi præceptum: *Oportet semper orationis diem festum agent tibi.* Nam istæ orationes sunt veluti reliquiæ ex meditatione præcedenti, quas S. Chrysostomus vult minimum ad horas singulas frequentari: ut sint quasi quoddam spirituale horologium: & frequentabantur olim, teste Cassiano, à sanctis Ægypti incolis inter labores manuum assidue, cum ingenti fructu: qui potest ex contrario æstimari. Nam si quis tam esset impius, ut per momenta in Deum contumelias jaceret, quantum is sibi malorum cumularet: tantumdem vir pius me-
ritorum,

ritorum, per religiosos affectus identidem expressos, sibi procul dubio conquirit.

CAPUT XIII.

De usu sequentium meditationum.

VARIUS usus potest esse sequentium meditationum. I. Ut serviant lectioni spirituali, in qua Deus velut loquitur legenti ea, quæ scripta sunt intus, mentem de iis illuminans, affectumque movens; quare debent attentè legi, neque cursim, sed cum Meditatione quadam, & petita gratia cum fructu legendi: *Loquere Domine, quia audit servus tuus.*

II. *usus med. seq.*
I.

II. Ut præbeant materiam meditationis, juvat enim ad colligendam mentem, quando super punctis meditationis aliquid prælectum est, & possunt inde colligi certa puncta meditanda, quot sufficiant: affectus autem, petitiones, & colloquia non sunt conceptis verbis ex libro sumenda, sed suggerente spiritu formanda.

II.

III. Ut Patres spirituales inde suos instituât, & informet in ratione meditandi, suppedietatis punctis meditandi, pro capacitate & necessitate cujusque; quin & ad exhortandum & extimulandum ad perfectionem pro ratione status, conferre possint. Ob quos fines in meditationibus afferuntur multa ex sacris litteris & Patribus, & habent, in quo exercere se possunt, incipientes, proficientes, atque ipsi perfecti.

III.

